

NEC Nijmegen

Audit 1-meting oktober 2014

Auditteam Voetbal en Veiligheid

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal & Veiligheid

Met dank aan

BVO N.E.C. Nijmegen

Gemeente Nijmegen

Openbaar Ministerie

Politie Eenheid Oost-Nederland

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

E. van der Torre

A. Akgül

© Rotterdam, oktober 2014

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Over het Auditteam Voetbal en Veiligheid	4
1.2 De 1-meting	4
1.3 Visie op voetbalveiligheid	5
1.4 Leeswijzer	5
2. Aanbevelingen uit de nulmeting	6
2.1 Conclusie en aanbevelingen	6
2.2 Stappen van de vierhoek	7
3. Actuele situatie	9
3.1 Club en supporters	9
3.2 Infrastructuur	12
3.3 Organisatie en samenwerking	13
4. Conclusie en aanbevelingen	16
4.1 Ontwikkelingen: verbetering of niet?	16
4.2 Aanbevelingen	16
Bijlage: Verantwoording	17

1 Inleiding

1.1 Over het Auditteam voetbal en veiligheid

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid bestaat sinds 2003. De hoofddoelstelling van het Auditteam is om concreet advies en aanbevelingen te geven over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Het Auditteam richt zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO).

In de afgelopen jaren heeft het Auditteam in nulmetingen, samen met de betrokken partijen, de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij bracht het Auditteam in kaart hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Elke nulmeting mondde uit in conclusies en schetste, in de vorm van aandachtspunten of aanbevelingen, een opdracht voor de toekomst.

Nu, circa twee jaar na de nulmeting, acht het Auditteam de tijd rijp voor een één-meting.

1.2 De één-meting

De doelstellingen van de één-metingen zijn:

- Bepalen in hoeverre de aanbevelingen die eerder in de nulmetingen zijn gedaan, zijn doorgevoerd;
- Bepalen in hoeverre de veiligheidsproblematiek verminderd is en of er andere problemen zijn ontstaan;
- Bezien of de vierhoek slimme oplossingen heeft gevonden die voor andere BVO's interessant zijn (veelbelovende praktijken);
- Bezien hoe recente landelijke beleidsveranderingen worden doorgevoerd, zoals het opstellen van een lokaal actieplan Voetbal en Veiligheid.

De één-metingen verlopen in vier stappen:

- Stap 1: Reflectie van de driehoek en N.E.C. op ontwikkelingen en acties sinds de nulmeting, op uitnodiging van het Auditteam.
- Stap 2: Een wedstrijdbezoek door het Auditteam met speciale aandacht voor de ontwikkelingen zoals benoemd in de reflectie van de leden van de driehoek en N.E.C., aangevuld met een aantal interviews.
- Stap 3: Bespreking van de bevindingen met de leden van de driehoek en N.E.C..
- Stap 4: Opstelling van eindrapport.

In de bijlage vindt u een overzicht van het wedstrijdbezoek, de respondenten en de geraadpleegde documentatie.

1.3 Visie op voetbalveiligheid

Sinds de ontwikkeling van het Beleidskader Voetbal en Veiligheid (mei 2011) is normalisatie de belangrijkste doelstelling van het voetbalveiligheidsbeleid. De veiligheidspartners, zowel lokaal als nationaal, streven ernaar van het voetbal weer een feest te maken, door enerzijds vertrouwen te geven aan goedwillende supporters en anderzijds hard op te treden tegen ordeverstoorers (high trust, high penalty). In de visie van het Auditteam betekent normaliseren dat de veiligheidspartners veiligheidsbeleid dienen te verbinden aan een meer op service gericht supportersbeleid. Dat vergt het opbouwen van vertrouwen tussen de vier geijkte partners en de supporters-(verenigingen). Relatiebeheer, overleg met supporters en het honoreren van redelijke supporterswensen dienen te worden gecombineerd met streng optreden bij overtreding van gemaakte afspraken.

Vanuit dit perspectief voeren we de één-metingen uit. In deze één-metingen hanteert het Auditteam hetzelfde model als in de nulmetingen, waarin voetbalveiligheid een resultante is van drie factoren.

1. De kenmerken van supporters en hun relatie met de club (bijvoorbeeld groepen probleemsupporters en incidenten).
2. De fysieke infrastructuur (bijvoorbeeld de staat van het stadion, het scheiden van supportersstromen, de kwaliteit van de uitvakken, de commandoruimte en de kwaliteit van de camera's).
3. De kwaliteit van de veiligheidsorganisatie van N.E.C. en de partners, het veiligheidsbeleid en de samenwerking tussen de veiligheidspartners.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we een samenvatting van de conclusies en aanbevelingen uit de nulmeting. Ook beschrijven we welke stappen de vierhoek heeft genomen na de nulmeting.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de actuele situatie bij de BVO en beschrijven we welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in de periode sinds de nulmeting. We doen dat aan de hand van de drie factoren van voetbalveiligheid.

In hoofdstuk 4 trekken we de conclusies uit de één-meting en formuleren we aanbevelingen voor verdere versterking van de veiligheidsaanpak.

2. Aanbevelingen uit de nulmeting bij N.E.C.

2.1 Samenvatting en aanbevelingen

N.E.C. voetbalt in een gezellig, Engels aandoend stadion, waar supporters gastvrij worden ontvangen. Uitsupporters hebben (in een afgescheiden gebied in het uitvak) dezelfde faciliteiten als het thuispubliek met uitzondering van de mogelijkheid tot het nuttigen van (zwak) alcohol. Al met al is het bezoeken van een thuiswedstrijd van N.E.C. een aangename gelegenheid.

In Nijmegen is sinds een groot aantal jaren sprake van een solide samenwerkingsverband tussen BVO, gemeente, politie en openbaar ministerie. Er zijn verschillende periodieke overlegvormen en korte onderlinge lijnen. Recent was er een fundamenteel verschil van mening tussen de veiligheidspartners, maar dat staat samenwerking en daadkracht (aanhouding en aanpak van relschoppers na N.E.C. – Vitesse in 2011) niet in de weg.

Aanbevelingen

Op basis van de uitgevoerde audit zijn er in 2011 enkele aandachtspunten benoemd, namelijk:

- De kwaliteit en kwantiteit van het cameratoezicht bij en rondom het stadion zijn net voldoende. Als gevolg van de – vanuit veiligheidsoogpunt – problematische ligging van het stadion kan worden overwogen om extra camera's te plaatsen, waarmee aankomst en vertrek van bezoekende supporters beter kunnen worden gemonitord.
- Het stadion is gelegen in een bosrijk gebied. De afvoer van bezoekende supporters voert langs de Busserweg en de Ien Daleslaan. Als het donker is, is het moeilijk om zicht te houden op de omgeving (bosrijk gebied) en kunnen ordeverstoorders zich hier relatief makkelijk en anoniem ophouden. Aanhangers van N.E.C. zoeken hier na afloop van de wedstrijd de confrontatie met vertrekkende uitsupporters. Deze situatie heeft een onnodig grote politie-inzet tot gevolg.
- De risicoclassificatie van wedstrijden dient gebaseerd te zijn op feitelijke informatie. Momenteel hebben verschillende partijen het idee dat dit niet altijd het geval is c.q. dat een deugdelijke onderbouwing ontbreekt. Dit kan te veel politie-inzet en/of niet noodzakelijke beperkingen voor uitsupporters tot gevolg hebben.
- Ten tijde van de audit (begin van het seizoen 2011-2012) is de kennis (verhoudingen, samenstelling, rollen) over een nieuwe groep jonge, overenthousiaste groep supporters onvoldoende. Deze groep moet uit de anonimiteit worden gehaald. Het verdient aanbeveling dat men in Nijmegen – net als alle andere BVO's in ons land – gaat werken met het programma Hooligans in

Beeld om lokaal en landelijk zicht te krijgen op toonaangevende personen rondom het voetbal.

- De ruimte en inrichting van de commandoruimte zijn afdoende zolang zich geen incidenten voordoen. Tijdens een incident of calamiteit is de commandoruimte te klein om rustig overleg te kunnen voeren en zijn de aanwezige middelen ontoereikend.

2.2 Stappen van de vierhoek

De vierhoek heeft een aantal stappen ondernomen naar aanleiding van de belangrijkste aandachtspunten sinds de 1-meting in oktober 2011. Deze worden toegelicht in een (gemeenschappelijke) brief d.d. 24 september 2014, die is opgesteld voorafgaand aan het veldwerk van de 1-meting:

- *Over cameratoezicht in en rondom het stadion:* Het treffen van maatregelen ten aanzien van deze aanbeveling is nog niet gerealiseerd. N.E.C. en gemeente Nijmegen zijn met elkaar in gesprek over kosten en financiën. Tijdens het veldwerk voor de 1-meting werd op dit punt vooruitgang geboekt.
- *Over de bosrijke omgeving van het stadion:* In 2012 werd met de gemeente Nijmegen overeengekomen dat de bosschages rond de in- en uitgang van de bussluis, en de bussluis zelf, jaarlijks worden meegenomen in het onderhoudsplan van het park. Concreet betekent dit dat alle struiken en bomen in dat gebied zijn teruggesnoeid tot een niveau dat maximaal zicht waarborgt.
- *Over de risicoclassificatie:* Bij het vaststellen van de risicoclassificatie van de wedstrijden van het seizoen 2014-2015 is gebruik gemaakt van objectieve informatie van politie, het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme en de veiligheidsorganisatie van de BVO van de betreffende tegenstanders. De op deze wijze ingewonnen informatie dient als onderbouwing van de risicoclassificatie.
- *Over de kennis over de zogenoemde jonge aanwas:* Door N.E.C. en de gemeente Nijmegen is een doorstart gemaakt met van het preventief supportersproject Overenthousiast naar preventief supportersproject Fan-atiek. Het project richt zich op de jonge doelgroep in de leeftijd van 14 tot 23 jaar. Twee nieuwe supporterscoördinatoren zijn in 2012 gestart. Inmiddels is er weer een goed overzicht van de verschillende (risico)supporters en wordt er geïnvesteerd middels een aantal persoonlijke trajecten gericht gedragbeïnvloeding en -verandering. Daarnaast wordt gewerkt aan een beleidsnotitie omtrent de indeling van de verschillende supportersgroepen conform het model zoals dat in Zwolle wordt gehanteerd; het zogenoemde stoplichtmodel.
- *Over Hooligans in Beeld:* Door de politie is er sinds begin 2013 een herstart gemaakt met het in beeld brengen van voetbalhooligans. De basis daarvan was een analyse van politie-informatie, uitgevoerd door de afdeling Analyse van politie Gelderland Midden. Daardoor is een goed inzicht ontstaan in de samenstelling van de verschillende groeperingen van voetbalvandalen en nootore geweldplegers.

- Over de commandoruimte: Er zijn concrete plannen voor de herinrichting van de commandoruimte. Ook hiervoor geldt dat N.E.C. en de gemeente Nijmegen in overleg zijn over de financiën.

De bovengenoemde brief wijst ook op enkele andere aandachtspunten die, niet in de samenvatting, werden geformuleerd in de 0-meting uit oktober 2011:

- *Aandachtspunt:* Doorgaans zijn de thuiswedstrijden van N.E.C. uitverkocht. Daarom zijn er plannen om de stadioncapaciteit uit te breiden, door het verlengen van bestaande tribunes. *Reactie in de brief:* Hiervan is voorlopig nog geen sprake van.
- *Aandachtspunt:* De HKN verzamelt voor de wedstrijd doorgaans in een nabij het stadion gelegen café, genaamd Goffertzicht. Een deel van de harde kern volgt de wedstrijd hier en komt in het geheel niet naar het stadion. *Reactie in de brief:* Naar aanleiding van grote openbare orde verstoringen in en rondom café Goffertzicht tijdens voetbalwedstrijden (en ook het gedrag van de vergunninghouder) heeft de burgemeester besloten om de drank- en horecaverunning van café Goffertzicht in te trekken. Café Goffertzicht heeft hiertegen beroep ingesteld. In afwachting van de uitspraak van de rechtbank in de beroepszaak is het café dicht tijdens de dagen dat NEC thuis en uit speelt. De HKN verzamelt sindsdien steeds op andere horeca locaties onder het mom "kroeg van de week". Toelichting: De gemeente heeft deze rechtszaak inmiddels gewonnen. De supporters hebben zich verplaatst, maar de ordeverstoringen niet.
- *Aandachtspunt:* Tijdens alle wedstrijden wordt er alcoholarm bier geschonken. *Reactie in de brief:* Na de nulmeting is er een pilot gehouden om te onderzoeken of het mogelijk is om tijdens wedstrijden, met uitzondering van C-wedstrijden, normaal bier te schenken aan de thuis supporters. In het uit-vak wordt geen bier geschonken. De pilot heeft geresulteerd in het definitief doorvoeren van het schenken van normaal bier voor de thuis supporters.
- *Aandachtspunt:* Rondom wedstrijden van de BVO bestaan problemen met het parkeergedrag van supporters, die hun auto's in de nabij het stadion gelegen wijken plaatsen. Er worden verschillende maatregelen genomen om het parkeren te verbeteren. *Reactie in de brief:* Dit is een proces dat continu aandacht heeft en waar politie en bureau Toezicht consequent op handhaven. Af en toe zijn er klachten uit bepaalde delen van de buurt. Deze klachten worden serieus en direct opgepakt. Op dit moment wordt het mobiliteitsplan Goffertpark opnieuw beschreven.

3. Actuele situatie

3.1 Club en supporters

1. N.E.C. is een volksclub die in de afgelopen jaren enkele kantelpunten heeft meegemaakt, zowel sportief als op het punt van sfeer en veiligheid. In de seizoenen 2002/2003 en 2008/2009 eindigde de Nijmeegse club als vijfde in de eredivisie en speelde het, een seizoen later, Europees Voetbal. In 2012/2013 eindigde de club als vijftiende, net boven de streep, wat wil zeggen dat ze net geen nacompetitie hoefde te spelen (zoals de nummer zestien). In het seizoen 2013/2014 speelde N.E.C. wel nacompetitie en degradeerde het met een 1-3 thuisnederlaag.

In het degradatieseizoen verslechterden de sfeer en de veiligheid. Er was een aantal stevige incidenten (zie punt 4), maar in zekere zin waren er elke wedstrijd wel (kleinere) incidenten of spanningen. Er was constante kritiek van met name de HKN op het clubbestuur en trainersstaf en/of bepaalde spelers. Deze problemen (veiligheid, maar ook sportief) kwamen niet geheel uit de lucht vallen. In een reeks goede seizoenen was er een lange periode met weinig ernstige incidenten bij thuiswedstrijden van N.E.C., tot er op 16 oktober 2011 rellen ontstonden bij thuiswedstrijd tegen aartsrivaal Vitesse.

Sinds de degradatie tekent zich een herstel af. De echte supporters en sponsors scharen zich achter de club, of zoals wordt gezegd: clubliefde kent geen divisie. Tijdens de 1-meting staat N.E.C. fier bovenaan in de eerste divisie en lopen de bezoekersaantallen op. De veiligheidsorganisatie heeft maatregelen getroffen en heeft geleerd van incidenten en spanningen (zie 3.3). Ze profiteert van de relatieve luwte van de eerste seizoenshelft van 2014/2015 om de zaken op orde te brengen voor de uitdagingen en veiligheidsrisico's waarmee ze zonder twijfel te maken krijgt. In Nijmegen hoopt men dat de kampioenswedstrijd en de huldiging die risico's zullen vormen, maar - zo langzamerhand in elk geval bij supporters onverwachte - sportieve tegenslag zou daartoe ook kunnen leiden.

2. De gemeente en politie, en soms ook de burgemeester persoonlijk, hebben duidelijk laten merken dat op belangrijke punten simpelweg de ordehandhaving en veiligheid voorop behoren te staan; zonder dat er onderhandelingsruimte mogelijk is. Dit gebeurde bij de sluiting van café Goffert-zicht, maar ook bij sanctietoepassing na ernstige incidenten, zoals stadion- en omgevingsverboden. Dit lijkt goed uit te pakken, al is het maar omdat de (bestuurlijke) boodschap duidelijk is overgekomen naar supporters en club. Er valt te praten en zelfs te onderhandelen, maar er zijn grenzen die in acht behoren te worden genomen.

3. Er doet zich in het degradatieseizoen een reeks serieuze incidenten voor, onder meer bij wedstrijden tegen Go Ahead Eagles, FC Utrecht en FC Groningen.

De bekerwedstrijd N.E.C. – FC Utrecht legt het meest duidelijk enkele belangrijke zaken op tafel. Voor die bekerwedstrijd worden de bussen met FC Utrecht supporters opgewacht en bekogeld door Nijmeegse fans, die zich hebben verstopt in struiken. De bussen raken stevig beschadigd en enkele mensen raken gewond, waaronder een chauffeur. De politie verricht meteen enkele aanhoudingen. Als de fans van FC Utrecht uitstappen, in de bussluis, willen ze uitbreken om wraak te nemen op de Nijmeegse fans. Dit mislukt, maar resulteert in een confrontatie met stewards en de politie. In het stadion steken Nijmeegse fans vuurwerk af en gooien hiermee. Er komt vuurwerk terecht in de gracht. Als een steward brandend vuurwerk dooft, krijgt hij zwaar vuurwerk (een zogenoemde Cobra) naar zijn hoofd gegooid. Hij raakt zwaar gewond. De politie start een opsporingsonderzoek. Daarmee boekt ze resultaten, maar het blijkt moeilijk om de dader van het vuurwerk-misdrijf op te sporen. In de *eerste plaats* zijn de camerabeelden ontoereikend. Dat toonde eens te meer aan dat het camerasysteem dient te worden vervangen. Op dat punt had N.E.C. wel toezeggingen gedaan, maar niet waargemaakt. In de *tweede plaats* werd de dader niet aangegeven op basis van (anonieme) tips vanuit het publiek, terwijl het nagenoeg ondenkbaar is dat het vuurwerk-misdrijf niet is opgemerkt door een aantal supporters. Wat ook de precieze reden mag zijn geweest om niets te melden, het toonde in elk geval aan dat de veiligheidsorganisatie bepaald niet zomaar kon rekenen op informatie van supporters.

4. In het degradatieseizoen deden zich dus enkele ernstige incidenten voor. Dit waren gebeurtenissen aan de oppervlakte: zichtbaar en met een nasleep. Uit de interviews bleek echter heel duidelijk dat er onder de oppervlakte nog wat speelde, namelijk de stevige machtsreputatie van de zogenoemde HKN. Die HKN blijkt veel invloed na te streven en te kunnen uitoefenen op andere supporters en in mindere mate op de besluitvorming of standpunten van clubbestuurders.

Daders van ernstige strafbare feiten worden bijvoorbeeld niet aangegeven door supporters. Goedwillende supporters lijken terug te deinzen vanwege de HKN.

5. De HKN verzamelde voor de wedstrijd in een nabij het stadion gelegen café: Goffertzicht. Een deel van de harde kern volgde de wedstrijd daar en ging dus niet naar het stadion. De burgemeester heeft de vergunning ingetrokken. Het café was daardoor een belasting voor de veiligheidsorganisatie, want naast (specifieke locaties in) het stadion, en de route van de bussen met uitsupporters, ontstond er zo nog een *hot spot* voor het politietoezicht. Bovendien leverde het café strafrechtelijke risico's op. Een rechtszaak naar aanleiding van deze sluiting is door de gemeente gewonnen. De HKN verzamelde sinds de sluiting van Goffertzicht in andere horeca: in de "kroeg van de week". De supporters hebben zich dus verplaatst. Dit heeft niet geleid tot nieuwe ordeverstoringen.

6. Tijdens het seizoen 2013-2014 zijn dreigementen of verwensingen geuit naar de burgemeester en naar medewerkers van de veiligheidsorganisatie en naar medewerkers van N.E.C., inclusief de technische staf en spelersgroep. De burgemeesters en gemeente waren – met de politie - zo volhardend en verstandig om vast te houden aan een consequente lijn, zoals de sluiting, persisteren op cameratoezicht (met enig respijt) en onderzoek en sancties na ongeregeldeheden. Die lijn was lastig voor clubmedewerkers, omdat die voor supporters het eerste (verbale) mikpunt zijn bij misbaar en ongenoegen.
7. De probleemsupporters of fanatieke supporters zijn in beeld gebracht. Daartoe is begin 2013 een herstart gemaakt met de werkwijze Hooligans in Beeld. Bij deze operatie was de reeks incidenten in het seizoen 2013-2014 in zekere zin een *blessing in disguise*, omdat rechercheonderzoeken personen en patronen in beeld bracht. Hetzelfde gold voor een analyse van politiedata en van open bronnen, zoals *social media*. Op hoofdlijnen kunnen er vier categorieën worden onderscheiden. Dat zijn de gelouterde HKN (die wordt geschat op ongeveer honderd personen) en de wat jongere East Side Ultra's (ESU), met als jonge aanwas de Shadows. Die laatste groep is jeugdig en wordt ook wel Yoet genoemd, verwijzend naar het Engelse Youth. Alles bij elkaar kan er naar schatting 250 man op de been gebracht worden. Met in de harde kern leiders en regelaars die invloed hebben op anderen, inclusief een soort bevelslijnen. Het gaat daarbij om supportersgedrag, inclusief geweld, maar voor een categorie ook om misdrijven buiten het voetbal, zoals hennepsteelt en drugshandel bij evenementen. Die harde kern bestaat uit tien tot twintig personen.

Een vierde categorie zijn de oudere hooligans. Die komen sinds de degradatie weer vaker naar wedstrijden, inclusief uitwedstrijden. Ze lijken de club een hart onder de riem te willen steken en het lijkt er op dat ze het interessant vinden om de stadions in de eerste divisie te bezoeken, omdat ze daarmee niet (zo goed meer) bekend zijn. Ze gedragen zich rustig.
8. Er zijn in totaal 70 stadionverboden opgelegd aan supporters van N.E.C.. in ongeveer veertig gevallen is het tevens een omgevingsverbod voor het stadion.
9. Het aantal supporters bij uit- en thuiswedstrijden groeit lopende het seizoen 2014-2015. Bij de eerste wedstrijd waren er ongeveer 6.000 supporters, maar vanaf de derde thuiswedstrijd ligt het rond de 9.000.
10. In het lopende seizoen (2014-2015) heeft zich één ernstig incident voorgedaan, namelijk bij de uitwedstrijd tegen Almere City FC. Door organisatorische problemen zat een deel van de harde kern van N.E.C. op een tribune met Almere-fans. Het komt daar tot een confrontatie. De HKN beweert, volgens een respondent, dat zij werden aangevallen. Camerabeelden zouden aantonen dat (ook) Nijmeegse hooligans de confrontatie zochten. Er zijn veertien aanhoudingen verricht.

11. Los van de gewelddadigheden in Almere verloopt het seizoen 2014-2015 over het algemeen rustig. Dit heeft, door elkaar heen, tal van oorzaken: de berusting en bezinning na de degradatie; het nieuwe sportieve elan vanwege de koppositie en de waardering daarvoor onder supporters; de geldende stadionverboden; de opgezette persoonsgerichte aanpak (zie 3.3); en de afwezigheid van harde vetes in de Jupiler League, al ging de wedstrijd tegen FC Den Bosch wel gepaard met (deels voorspelbare) spanningen.

3.2 Infrastructuur

1. N.E.C. speelt in stadion De Goffert. Het vernieuwde stadion werd in 2000 opgeleverd. Het telt een capaciteit van 12.500 toeschouwers. In (succesvolle) eredivisieseizoenen was het vaak uitverkocht en bestond het idee tot uitbreiding van de capaciteit. In de eerste divisie was dit niet meer actueel, maar na de promotie wellicht weer wel. N.E.C. huurt het stadion van de gemeente. Over de huurbetaling is in het seizoen 2014-2015 een conflict ontstaan tussen gemeente en club vanwege een huurachterstand. De club kampte met afgenomen inkomsten vanwege de degradatie. Tijdens het veldwerk voor de 1-meting wordt gewerkt aan een oplossing voor de huurachterstand.
2. Op dit moment heeft N.E.C. ongeveer 7.000 seizoenkaarten uitgegeven (Supporters, Business en relatiekaarten). In de wijze van kaartverkoop zijn geen grote aanpassingen doorgevoerd sinds de nulmeting. Alleen vindt er geen kaartverkoop meer plaats via de Ticket-box. Alle verkoop is gericht op de online ticketshop.
3. Naast de huur over het stadion was het cameratoezicht ook een dispuut tussen aan de ene kant de club en aan de andere kant gemeente en politie. Na een hectische periode (spanningen en incidenten, waarbij goed cameratoezicht soms node werd gemist; degradatie; bezuinigingen) bestond/ontstond er tijdens ons veldwerk een rustiger periode met beter overleg tussen gemeente en club. Er ligt nu een plan voor cameratoezicht. Het is belangrijk om dit te realiseren, omdat de huidige rust op de tribunes geen garanties bevat (b.v. als er volgend jaar weer op het hoogste niveau wordt gespeeld) en vanwege het vertrouwen van gemeente en politie.
4. De club en de gehele veiligheidsorganisatie realiseren zich dat de bosrijke onmiddellijke omgeving van het stadion riskant is bij de aan- en afvoer van de (bussen met) uitsupporters. Hierbij wordt rekening gehouden met het onderhoud van het stadspark. Struiken en bomen worden gesnoeid, zodat er zichtlijnen zijn voor de veiligheidsorganisatie en juist zo min mogelijk plaatsen waar supporters zich onzichtbaar en anoniem op kunnen stellen.
5. De ruimte in de commandoruimte van De Goffert is krap. Hier zitten de veiligheidscoördinator van N.E.C., een verbindelaar en twee cameraoperators. Plus politie. Medewerkers van de gezondheidsdienst (GGD/GHOR) en Brandweer nemen plaats op de tribune. Er zijn plannen voor de herinrichting van de commandoruimte, maar hiervoor zijn de financiën vooralsnog niet beschikbaar.

baar. De situatie is bepaald niet ideaal, maar respondenten vinden dat ermee valt te werken. Het cameratoezicht heeft prioriteit.

6. In 2013 is geprobeerd om een sfeerplein in De Goffert te realiseren, met een soort “skihut-sfeer” en gewoon bier. Het idee was dat de (fanatieke) supporters dan eerder naar het stadion zouden komen en dus niet op het allerlaatste moment. Dat werkte niet. Er is wel vastgehouden aan het schenken van gewoon bier.

3.3 Organisatie en samenwerking

1. Door N.E.C. zijn er ten aanzien van de 0-meting enkele veranderingen doorgevoerd in de veiligheidsorganisatie. Bij N.E.C. geeft de manager Operationele Zaken (1,0 fte) leiding aan ticketing en onder meer veiligheid, en legt verantwoording af aan de Directeur Algemene Zaken. De veiligheidscoördinator werkt 24 uur voor N.E.C. en 16 uur bij een beveiligingsbedrijf. Hij stuurt een stewardpool van ongeveer 80 stewards aan, waaronder vier hoofd-stewards. Hij wordt bijgestaan door twee steward-coördinatoren en een medewerker veiligheid. De stewardpool bestaat uit ongeveer honderd stewards. Na de degradatie is het aantal stewards verminderd, mede vanwege de afgenomen risico's en bezoekers. Dat bood mogelijkheden om te selecteren en de gemiddelde kwaliteit op te hogen.
2. De veiligheidscoördinator van de politie is 1,0 fte beschikbaar voor voetbalveiligheid. De VC heeft zich vanaf zijn aantreden (begin 2013) niet alleen gericht op het stadiongedrag, maar ook op dat daar buiten. En niet alleen op voetbal(geweld), maar ook op andere strafbare feiten (zoals drugscriminaliteit) die worden gepleegd door (personen in de sociale kringen rondom) voetbalhooligans. De politie werkt met vaste coördinatoren voor de supportersbegeleiders en de motorrijders. De politie-inzet is – en dat was onvermijdelijk, want noodzakelijk – in het seizoen 2013-2014 bijna verdubbeld ten opzichte van de verwachting: geen inzet van ongeveer 4.500 manuren, maar van ongeveer 8.400, inclusief de nacompetitie en exclusief de uren die zijn besteed aan opsporing. In de nasleep van N.E.C. – FC Utrecht is circa twee maanden lang gewerkt door de recherche. In het huidige seizoen zal de politie-inzet logischerwijs flink lager uitpakken.
3. Tijdens de 0-meting waren er enkele belangrijke reguliere overlegvormen over voetbalveiligheid, namelijk het beleidsmatige Veiligheidsoverleg N.E.C. (VON), het operationeel overleg; het (jaarlijkse) convenantoverleg; en het wedstrijdoverleg. Tijdens het crisis- of degradatieseeizoen is de overlegfrequentie van het VON én van het operationeel opgehoogd: van één keer per maand naar eens in de twee weken. Inmiddels wordt de gebruikelijke vergaderfrequentie weer gehanteerd.
4. In de 0-meting wordt gesproken over een goede samenwerking en verhouding tussen gemeente, politie, OM en BVO. Sindsdien hebben de overheid en de BVO elkaar nieren enkele keren geproefd en zijn er grotere en kleine me-

ningsverschillen en aanvaringen geweest, maar is men uiteindelijk – tijdens de 1-meting – op een lijn uitgekomen die hoop biedt voor de nabij toekomst. Verschillende discussie- of conflictpunten waren terug te voeren tot enkele patronen.

In de *eerste plaats* bewaakten gemeente en politie een ondergrens; geen structurele misstanden en ordeverstoringen (zoals bij Goffertzicht); belangrijke toezeggingen nakomen (b.v. omtrent cameratoezicht)) en tijdige communicatie bij problemen (b.v. over het betalen van huur voor het stadion) die van invloed (kunnen) zijn op de organisatie van de BVO, en met een omweg dus ook op de veiligheidsorganisatie. Grosso modo bestaat er waardering voor de lessen die het clubbestuur op tal van fronten heeft getrokken na de degradatie, onder meer ten aanzien van communicatie en afspraken met de gemeente. Nu is het zaak om vast te houden aan dat leerproces en om het te concretiseren bij maatregelen.

In de *tweede plaats* hadden gemeente en politie in het degradatieseizoen, en ook daarna, vaak het gevoel dat N.E.C. haar oren te veel liet hangen naar (de meest) fanatieke supporters. Een toegeeflijke houding naar de meest fanatieke (deels criminele) fans is geen basis voor goede samenwerking met de overheid.

In de *derde plaats* hadden clubmedewerkers soms juist het gevoel dat harde maatregelen te weinig ruimte boden voor maatwerk bij het reageren op regelovertreding door personen of individuen. Ze vonden vooral dat de politie een nieuwe en afstandelijke lijn koos, waardoor zij in een lastige of onwerkbaar situatie dreigden te komen met supporters. Supporters die enigszins over de schreef waren gegaan, maar wel – i.t.t. (criminele) hooligans die een harde en consequente lijn ‘verdienen’ – voor rede vatbaar waren.

5. De sleutelfiguren in de veiligheidsorganisatie voelen aan dat het belangrijk is om zaken te regelen en om de relaties te verbeteren. Niemand wil een herhaling van het incidentrijke seizoen 2013-2014. Op beleidsmatig en operationeel niveau is het reguliere casusoverleg belangrijk om concreet gestalte te geven aan de samenwerking in vierhoeksverband: zie punt 6.
6. Er wordt op beleidsmatig en operationeel niveau een zogenoemd casusoverleg ‘dadergerichte aanpak’ op gestart en gevoerd. Deelnemers zijn politie, N.E.C., justitie en de gemeente. In de uitvoering is dit overleg gericht op individuen en op concrete gedragingen, maar de basis wordt beleidsmatig gelegd door een analyse van probleemsupporters en van mogelijke maatregelen. Vervolgens is het casusoverleg het gremium om concrete maatregelen te treffen. Dit is ook de plek om te bezien welke maatregel passend is gezien de specifieke omstandigheden van een casus. Idealiter spreken de omstandigheden min of meer voor zich en vallen percepties die over en weer soms bestonden (over politie: streng, maar soms te streng en afstandelijk; over club: te meegaand) weg. Dit is in elk geval de insteek en bij één casus (geweld door aanhangers van N.E.C. in Almere is dit bijvoorbeeld gelukt). In sommige gevallen kent

N.E.C. de specifieke situatie van een supporter zo goed dat overleg, een waarschuwing of een alternatief traject inderdaad beter kan zijn dan een hardere sanctie die formeel gezien wellicht ook mogelijk is. Voor een veiligheidscordinator bij een club is het belangrijk dat dit soort openingen soms worden geboden in het casusoverleg.

7. Naast het casusoverleg bestaat de commissie stadionverboden, met daarin de VC van N.E.C., de voetbalcoördinator van de politie en een onafhankelijk voorzitter. De commissie beslist zelfstandig. Er kan een stadionverbod worden opgelegd, maar een preventief project is bij bepaalde gedragingen ook een optie.

4. Conclusie en aanbevelingen

4.1 Ontwikkelingen: verbetering of niet?

1. Het seizoen 2013-2014 was hectisch en incidentrijk. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door de spanningen vanwege de sportieve neergang en degradatie van N.E.C. In dit seizoen kwamen veel emoties en risico's samen.
2. De omstandigheden van het 'degradatiesezoen' dwong de klassieke driehoek (burgemeester/gemeente, politie en OM) om de politie-inzet op te hogen, de vergaderfrequentie in vierhoeksverband (dus inclusief N.E.C.) op te voeren en tal van keren hard op te treden: aanhoudingen, rechercheonderzoeken en stadionverboden. Ook werd het supporterscafé Goffertzicht gesloten. Het waren verstandige en noodzakelijke maatregelen in een hectisch seizoen.
3. Het hectische seizoen ging gepaard met interne spanningen, dat wil zeggen tussen aan de ene kant gemeente en politie en aan de andere kant N.E.C. In het 'rustige' en sportief succesvolle seizoen in de eerste divisie (kampioen en promotie) zijn de verhoudingen verbeterd en zijn maatregelen doorgevoerd of vergaand voorbereid, zoals nieuw cameratoezicht, de analyse van probleem-supporters en de invoering van het casusoverleg.
4. Een punt van aandacht is en blijft voorlopig – en daar is de veiligheidsorganisatie zich goed van bewust – de machtsreputatie van de HKN en hun daarop gebaseerde invloed op vooral supporters, maar tot op zekere hoogte ook op de club.

4.2 Aanbevelingen

1. Werk door langs de ingezette lijnen: herstel van de verhoudingen in de voetbalvierhoek en aanscherping door middel van maatregelen (o.a. cameratoezicht) en met beleid en casusoverleg.
2. N.E.C. doet er goed aan om veiligheid, maar ook politiek-bestuurlijk management (omgaan met stadsbestuur en gemeenteraad), volledig in te passen in het voetbalmanagement. Dit klinkt abstract, maar heeft concrete consequenties: soms 'nee' verkopen tegen trouwe probleem-supporters en mogelijk een jeugdspeler geen contract geven, maar investeren in veiligheid en in het nakomen van verplichtingen aan de gemeente. Als de club op strategisch niveau veiligheid en politiek-bestuurlijk management een plaats geeft, dan ontstaat er vanzelf meer ruimte voor de veiligheidscoördinator om het in het casusoverleg een keer op te nemen voor een supporter die dat verdient of om te kiezen voor overleg in plaats van sancties. De politie dient op haar beurt aan te voelen als die ruimte moet worden gegeven en dient (in dit tot nog toe rustige seizoen) te investeren in relatiebeheer met club en supporters.

Bijlage: Verantwoording

Gesprekken

dhr. H. Bruls (Nijmegen, burgemeester)
mw. M. Brink (gemeente Nijmegen)
dhr. E. Boelaars (gemeente Nijmegen)
dhr. D. Aichorn (N.E.C.)
dhr. R. van Mierle (politie)
Reactie op concept-tekst: dhr. A. Nettenbreijers (OM)

Wedstrijdbezoek

N.E.C – FC Den Bosch, 19 oktober 2014

Geraadpleegde documenten

Brief gemeente Nijmegen d.d. 24 september 2014
Convenant gegevensuitwisseling voetbal
Lokaal actieplan voetbal en veiligheid, gemeente Nijmegen, BVO, N.E.C.
Draaiboek N.E.C. – FC Den Bosch

